

“İlaçta Ar-Ge Teşvikleri” Toplantısı
Nezih Barut – Yönetim Kurulu Başkanı
15 Kasım 2016

Sayın Bakanım,
Sayın Genel Müdürüm,
Değerli Konuklar,

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu önemli etkinliği düzenleyerek bugün bir araya gelmemizi sağlayan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Sayın Müsteşarımız da bugün bizlerle olacaktı. Ancak programındaki değişiklik nedeniyle katılamayacağını üzümlere öğrendik.

Bugün aramızda olan Sayın Genel Müdürümüz bu konunun uzmanı olarak tüm sektörlerle bir araya geliyor. Endüstrimizin gelişimi için yapıcı yaklaşımıyla her zaman yanımızda olduğunu hissettiriyor. Kendisine tüm katılımcılarımızın huzurunda verdiği destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Değerli Konuklar,

Türkiye ilaç sanayinin önümüzdeki dönemde yol haritasını çizen Sanayi Stratejisi Belgesi'nde vizyonumuz “Orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerde Afro-Avrasya'nın tasarım ve üretim üssü olmak” şeklinde belirlenmiştir.

Bu vizyonun gerektirdiği sanayi dönüşümü için kamu, özel sektör ve üniversitelerimiz yola koyulmuş durumda.

Türkiye ilaç endüstrisi, ülkemiz ekonomisi için vazgeçilmez olan sanayi dönüşümüne destek veren sektörlerin başında geliyor.

Bunda endüstrimizin uzun yıllara dayanan ileri teknoloji ve yüksek katma değerli üretim birikimi ve sahip olduğu ihracat potansiyeli son derece etkili.

Türkiye ilaç endüstrisinin geldiği noktayı verilerle ifade edecek olursak; sektörümüz

- 11 binden fazla ürün
- Uluslararası standartlarda üretim gerçekleştiren 67 tesis
- 12 hammadde üretim tesisi
- 300'den fazla kuruluş ve
- 31 bin çalışan ile önemli bir büyüklüğe ulaşmış durumda.

Bununla birlikte Türkiye ilaç sektörü olarak Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 160 ülkeye ihracat gerçekleştiriyoruz.

Değerli Konuklar,

Gerekli koşullar olduğu takdirde, Türkiye'nin küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesi için önünde bir engel olmadığını biliyoruz. Devletimizin de desteğiyle, Ar-Ge yetkinliğimizi artırarak özellikle biyoteknoloji alanında daha yüksek katma değerli ürünler üreterek bu hedefe ulaşmak için yoğun şekilde çalışıyoruz. Endüstrimiz, sanayi dönüşümünde kilit rol üstlendiğinin bilinciyle çaba gösteriyor.

Bu çabamıza, hükümetimizin stratejik bir yaklaşımla destek verdiğini görmekten de son derece mutluyuz.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın önderliğinde, son yıllarda oluşturulan Ar-Ge politikalarını takdirle izliyoruz. Bakanlığımızın çalışmaları; endüstrimizin önünü açıyor, bizlere sanayimizin geleceği adına umut veriyor.

Bugün toplantımızın konusu olan ilaçta Ar-Ge teşvikleri ve endüstrimizin çabaları Ar-Ge sonuçlarımıza da olumlu olarak yansıyor. 2010 yılında endüstrimizde 4 olan Ar-Ge merkezi sayısı 2016 itibari ile 15'e yükselmiş durumda. Bu alana yatırım yapan şirketlerimizin sayısının giderek artmasını son derece olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

2014 verilerine göre, sektördeki Ar-Ge harcamaları da 2010'dakinin 2,5 katına ulaştı. Hepimizin hemfikir olduğuna inanıyorum ki, stratejik bir sektör olan ilaç sanayinin gelişimini tetikleyen en önemli unsur, Ar-Ge yatırımlarıdır.

Bugün Türkiye ilaç sektöründe ortalama olarak şirketlerimiz cirolarının yüzde 3 ila 4'ü arasında bir payı Ar-Ge'ye ayırıyor. Bununla birlikte, gelişmiş ülkelerde, bu oranın yüzde 10'ları aştığının, hatta yüzde 15'lere kadar çıktığının altını çizmek isterim.

İşte bu noktada, ilaç endüstrisi olarak Ar-Ge'ye daha çok pay ayırmamız için daha fazla teşviğe ihtiyacımız olduğu bir gerçektir.

Mevcut teşviklerle ilgili olarak yaşadığımız bazı aksaklıkları da müsaadenizle dile getirmek isterim.

Sektörümüzde Ar-Ge harcamaları artmakla birlikte hala düşük seviyelerde. İleri teknolojiye dayanan bir endüstri olarak, bilimi, teknolojiyi, yenilikleri yakından takip etmek, kazandığımızı tekrar endüstriye yatırmak zorundayız. Bu nedenle şirketlerimizin desteklenmesi, iç pazarda bazı avantajlar sunulması, esneklikler kazandırılması son derece önemli.

Ar-Ge ve yatırım teşviklerimizi kurgularken mutlaka dünyada bu alanda yarıştığımız rakiplerimizin neler yaptığını da incelememiz gerekiyor.

Bu alanda fark yaratmış tüm memleketlerde, ilaç sektörüne sadece vergisel teşvik değil, doğrudan maddi katkı olarak teşvik verildiğini görüyoruz. Bazı ülkelerde yatırımların büyük oranda karşılandığını, üretim tesisleri için arsa tahsis edildiğini, ihalelerde yerel üretime güçlü avantajlar sağlandığını çok net gözlemliyoruz. Bundan 50 yıl öncesinde aynı seviyede olduğumuz Güney Kore'ye bakıldığında, yeni molekül geliştirilmesi, biyoteknoloji alanına yatırım yapılması gibi konularda sağlanan teşvikler sayesinde, müthiş bir ilerleme

katedildiği görülüyor. Bu ülkelere gidilip, gerçekleştirilen başarılı uygulamaların yerinde gözlemlenmesi ve devlet tarafından sağlanan teşvikler ile ilgili detayların incelenmesinin bizlere de fikir verebileceği görüşündeyiz.

Sektör olarak yaşadığımız bir diğer sıkıntı, Maliye Bakanlığımız tarafından yapılan vergi incelemelerinde, bazı denetçilerin kanunun gerekçesine aykırı yorumları ile karşı karşıya kalmak diyebilirim. Bazı giderlerin Ar-Ge harcaması olarak değerlendirilmediğine tanık oluyoruz. Örneğin, bilimsel sponsorluklar, Ar-Ge için kullanılan bazı sarf malzemeleri, yine teknoloji transferi kapsamında ya da Ar-ge projelerinin yürütülmesi amacı ile gerçekleştirilen yurtiçi/yurtdışı seyahat giderleri bu kapsamın dışında tutulabiliyor. Bu da biz sanayiciler için sıkıntılı bir süreç oluyor.

Bir anlamda, bir bakanlığımızın verdiği destek karşısında bir diğer bakanlığın müeyyide ya da eksik takdiri ile karşı karşıya kalabiliyoruz.

Arzumuz ve isteğimiz, hem bakanlıklar hem de ilgili bürokratik bünyeler nezdinde koordinasyonun artması ve böylelikle ilaç endüstrisinin atılımını temin edecek desteklerin tam olarak kullanılabilmesidir.

Bakanlıklar arası iletişimin güçlenmesi ile çözümleneceğine inandığımız bir diğer sıkıntıyı, biyoteknolojik ürünler ile ilgili yaşamaktayız.

Bildiğiniz gibi, dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı %20'lere ulaşmış durumda ve artmaya devam ediyor. Bugün itibari ile Türkiye'de de benzer bir durum sözkonusu. İlaç sektörümüzün yaklaşık %17'si biyoteknolojik ilaçlardan oluşuyor ve bu ilaçların büyük bölümü ithal ediliyor.

Biyoteknolojik ilaçların ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini artırmayacak aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine de kayda değer bir katkı sağlayacak. Bu bağlamda kamunun, biz sanayicileri, biyoteknoloji alanında yerli üretim için yatırım yapma konusunda daha fazla desteklemesi gerekiyor.

Oldukça kompleks bir yapıya ve yüksek teknolojiye sahip biyoteknolojik ilaç üretim tesisi inşaatının gerçekleştirilmesi en az 1,5 yıllık bir süreç. Elbette ki konu üretim tesisiyle bitmiyor.

Biyoteknoloji alanında ülkemizdeki know-how eksikliğini giderebilmek için insan yetiştirmek ve uluslararası firmaları bu teknolojiyi Türkiye'ye transfer etmeye ikna etmek için de çok büyük uğraş veriyoruz. Çok uzun soluklu, geridönüşü yıllar sürecektir yatırımlar ile Türkiye'yi biyoteknoloji gibi stratejik bir alanda güçlendirmek için mücadele ediyoruz.

Ancak sektör olarak bir yandan biyoteknolojik ilaçların Türkiye'de üretimi konusunda sağlanan teşvik ile yatırım yapmak için harekete geçerken, diğer yandan Sağlık Bakanlığının ruhsatlandırma ve geriödeme sürecinde sıkıntılarla karşılaşılıyor ve çok zorlanıyoruz.

Biyobenzer ürünler, Sağlık Bakanlığı nezdinde eşdeğer ilaç olarak algılanıyor. Bu pencereden bakıldığında da, ruhsatlandırma başvurusu sırasında referans alınan biyoteknolojik ürünün %80 fiyatı ile başvuru yapılmadığı takdirde "öncelikli" olarak

değerlendirilmiyor. Sağlık Bakanlığı, ürünümüzü “öncelikli” statüde değerlendirmek için, fiyatı %80’e inmemizi talep ediyor. Bunun üzerine bir de geriödeme onayı alabilmek için verilmesi zorunlu tutulan indirim eklendiğinde; finansal anlamda geridönüşü olmadığından, ürüne yatırım yapılması neredeyse olanaksız hale geliyor. Bu bağlamda biyobenzer ilaçlara, referans ürün ile aynı fiyatın verilmesi gerektiğini, aksi halde yatırımcı için tüm bu emek ve maliyetin anlamını yitirdiğini düşünüyoruz.

Biz, rekabetin başlangıç noktada fiyat konusunda zorlanarak değil, pazarda yaşanması gerektiğine inanıyoruz. Pazardaki ürün ve firma sayısı arttıkça, doğal ortamında gerçekleşecek rekabet koşulları ile, fiyatların zaten belirli seviyelere ineceğini biliyoruz. Ancak mevcut fiyat politikaları düzenlenmez ise, pazara erişimin azalacağını, sektörün yatırım konusunda motivasyonunu kaybedeceğini ve belirli ürünlerde ithalat tekelinin kırılmayacağını öngörüyoruz.

Bu denli yüksek teknoloji ve know-how gerektiren, buna paralel olarak maliyetleri de oldukça yüksek olan biyoteknolojik yatırımlar, maalesef bir yandan teşvik edilirken; diğer yandan gerek hastaya erişim zamanlaması gerekse fiyat politikaları nedeni ile, darboğaza giriyor. Sanayiciler olarak ilerlemekte çok zorlanıyoruz.

Bu noktada, kamunun Ar-Ge ve biyoteknoloji yatırımlarına sağlayacağı desteğin artırılmasının yanında, fiyatlandırma sisteminin de; yatırımı anlamlı kılacak nitelikte düzenlenmesi Türk ilaç sanayinin biyoteknoloji alanında gelişimi açısından çok belirleyici.

Var olan olumlu adımların, uygulamadaki aksaklıklar giderilerek geliştirilmesi bizler için son derece büyük önem taşımaktadır.

Değerli Konuklar,

Ar-Ge; kamu, özel sektör ve üniversite işbirliğini gerektiren özel bir alan. Hem şirketlerimiz hem de üniversitelerimiz artık bu konuda çok daha hassas ve bilinçli. Geçtiğimiz dönemde bu alandaki işbirlikleri önemli oranda artış gösterdi.

İEİS olarak bu ilişkinin geliştirilmesi yönünde yoğun bir çaba gösteriyoruz. Üniversitelerimizin bu alandaki çalışmalarını yakından takip ediyor, işbirliklerinin yürütülmesine büyük önem veriyoruz.

Bu çerçevede; geçtiğimiz yıllarda, Hacettepe, Gazi ve İstanbul Üniversiteleri ile işbirliği protokolleri imzaladık. Önümüzdeki günlerde farklı üniversitelerle de protokoller imzalayacağız.

Ar-Ge’de başarılı olmak için bu alanda yetişmiş insan gücü açığımızı hızla kapatmamız gerekiyor. Endüstri olarak Ar-Ge liderleri yetiştirmenin önemine inanıyoruz.

Dolayısıyla, bu alanda kariyer yapmayı hedefleyen yetenekli ve istekli gençlerimizi cesaretlendirmek ve maddi manevi destek olmak; hem sanayi hem de devlet olarak ortak sorumluluğumuz. Bununla birlikte, yurtdışından uzmanların Türkiye’ye davet edilmesi, bu alandaki know-how transferinin sağlanmasının etkili bir çözüm yolu olacağını düşünüyoruz.

Elbette ki, bu işbirliklerinin kurulabilmesi; yüksek teknolojiye sahip uluslararası firmaların, bu teknoloji ve know-how'ı Türkiye'ye transfer etmeleri için, yine fiyat politikalarımızın gözden geçirilmesine ihtiyaç duyuyoruz.

Değerli Konuklar,

Türk ilaç sektörü olarak önümüzde daha alınacak uzun bir yol bulunuyor...

Her platformda dile getirdiğimiz üzere, kamu, özel sektör, üniversite aynı hedefe kilitlenmiş durumda hevesle çalışıyoruz. Yine tüm tarafların çabasıyla önümüzdeki engellerin kalkacağına ve hedefimize varacağımıza içtenlikle inanıyorum.

Bugün bizlerle bir arada olma nezaketini gösteren Sayın Genel Müdürümüze bir kez daha teşekkür ediyorum.

Toplantımızın verimli geçmesi dileğiyle, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Telif Hakkı, 2016, © İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası

Bu metin İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'na ait olup, metne ilişkin tüm haklar saklıdır ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında korunmaktadır. Bu metnin tamamı ya da bir kısmı herhangi bir amaçla ve herhangi bir yolla kaynak gösterilmeden kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, yayımlanamaz ve sair yollarla haksız olarak kullanılamaz.